

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 6.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
5. februarja (febrero) 1959

Vsem vse

Letošnji kongres sovjetske komunistične stranke, ki je 21. v sovjetski zgodovini in ki se je začel v torek, 27. januarja, je odprl s šest ur in pet minut trajajočim govorom (z dvema presledkoma) današnji vodja ZSSR Nikita Hruščev.

Bil je to njegov najdaljši govor (45.000 besed) pred 1500 članskim kongresom, ki se ga udeležujejo tudi komunistični ali komunizmu naklonjeni zastopniki 70 držav.

Hruščev je v govoru obljubil Sovjetski zvezi, njenim satelitom in vsemu svetu vse: mir, blagostanje, red, sožitje. Vse to bo doseženo v sedmih letih, se pravi do konca leta 1965. ZSSR stremi za mirnim sožitjem z vsemi narodi, si srčno želi miru po vsem svetu, se trudi za konec oboroževanja in preprečevanja atomskih poskusov in uporabe atomskega orožja ter se spušča v gospodarsko tekmo z zahodnim svetom, ki ga bo prehitela v sedmih letih na podlagi grandioznega gospodarskega, kulturnega in socialnega programa. Sovjetski človek bo sicer še preživljal dobo socializma, ker pravega komunizma, kakor sta ga zamislila Lenin in Stalin še dolgo ne bo mogoče doseči, vendar pa se mu bo zvišala življenjska raven na tako visoko stopnjo, kakor je ameriška, če je ne bo še preselel. Sovjetskemu človeku se bliža doba, ko bo osvobojen davkov in drugih dajatev, ker bo imel vsega v izobilju. Sovjetska zveza bo postala pravi raj. V produkciji bo skupno s svojimi sateliti prekosila ves ostali svet in ko bodo druge dežele videle superiornost sovjetskega socializma, ga bodo tudi one sprejele kot najhitrejšo pot v industrializacijo. Takrat bo mirna zmaga komunizma nad kapitalizmom zagotovljena.

V tem sovjetskem raju pa tudi z vso naglico množično izdelujejo rakete, s katerimi more ZSSR zasuti sovražnika z atomskimi razstrelivi in ga uničiti. Kljub temu, da si ZSSR želi miru z vsemi, pa nikakor ni pripravljena na kompromisne rešitve številnih problemov, ki jih ima z Zahodom, kakor so n. pr. Berlin, Nemčija, vojaška oporišča itd.

Pustivši propagando ob strani in zroč dejstvom v oči, je treba priznati, da so bili sovjetski vojaški napori v letih po drugi svetovni vojni tako silni, da je ZSSR v tem oziru marsikje dohitela Zahod ali ga celo prekosila. Dejstvo je, da se je sovjetoj posrečilo prodreti dalje v vseirje kakor Amerikancem, čeprav so sovjetski vsemirski stroji tehnično manj natančni, kakor so ameriški. Tudi je dejstvo, da je ZSSR s svojim podmorniškim ladjevjem po številu danes prva sila na svetu, nima pa toliko atomskih podmornic kakor jih ima USA. Dejstvo je tudi, da vzdržuje največje število vojaštva pod orožjem in da je edina sila, ki more v trenutku vreči na bojišče milijone vojakov, ne da bi ji bilo treba za to odobriti domačega, še manj svetovnega javnega mnenja. Vse to so dejstva, ki stojijo in ki jih je Moskva dosegla zaradi komunističnega sistema, ki samo narekuje, ne glede na žrtve ali posledice. Toda znano je, da v moderni vojni ne odloča več številčnost, pač pa hitrost in natančnost modernega orožja. Zato milijonske številke, ki prihajajo iz ZSSR, nikakor niso ledeni polivi po obrambni hrbenici Zahoda.

V gospodarskem oziru pa je Hruščev vse preveč rožnato predstavil sovjetoj možnost prehitnja Zahoda. Statistike kažejo — in statistike so hladni račun, ki vedno kažejo dejstva, brez čustvenih primesi — da bi mogla ZSSR dohiteti USA samo v slučaju, če bi se vse njeno gospodarstvo, v vseh panogah, širilo letno, v stalnem tempu, za osem odstotkov, medtem ko bi se severnoameriško v istem času širilo za tri odstotke — in tako bi ZSSR gospodarsko dohitela USA šele v dvajsetih letih, nikakor pa ne v sedmih ali dvanajstih, kakor trdi Hruščev. Ameriški gospodarski potencial se je v sedanjem stoletju v stalnem tempu večal letno za tri odstotke. Tako neprestano vzdrževanje enakega odstotka večanja gospodarskega potenciala je združeno z velikanskimi napori, ki jih zmore samo svobodno

Dullesove konference v Evropi

Zaradi nedavnih sovjetskih predlogov o sklicanju mirovne konference za Nemčijo in še prej objavljenega sovjetskega ultimata za izpraznitev Berlina v šestih mesecih, je Dulles sklenil imeti več posvetov z zavezniki, da bi enotno nastopili proti Moskvi v teh važnih problemih. Zato je v torek odpotoval iz Washingtona v Evropo, kjer se bo sestel z angleškim predsednikom Macmillanom, francoskim predsednikom De Gaulle-om in zahodnonemškimi kanclerjem Adenauerjem.

Med zavezniki so se, kakor se je to zgodilo že večkrat prej ob podobnih sovjetskih diplomatskih in propagandnih ofenzivah, tudi tokrat začela pojavljati nesoglasja, kako nastopiti proti Moskvi, zlasti glede berlinskega problema.

Adenauer in De Gaulle zagovarjata mnogo bolj odločen protinastop, kakor Macmillan in Dulles. Ameriški in angleški diplomatski krogi iščejo novih

poti za rešitev zlasti berlinskega vprašanja, ko se bo treba koncem maja odločiti. Takrat namreč poteče šest mesečni rok, ki ga je postavil Hruščev.

Medtem, ko se bo Dulles mudil v Parizu, se bo sestel tudi z glavnim tajnikom NATO Spaakom.

Adenauerjeva vlada pa je že objavila, da predlaga sklicanje konference zunanjih ministrov štirih velikih, na kateri naj bi razpravljali o nemškem problemu, za drugo polovico maja. Pred to konferenco naj bi imeli zunanji ministri Zahodne Nemčije, Anglije, Francije in USA še svojo posebno konferenco ob priliki 10. obletnice NATO, ki bo za to priložnost zasedal v New Yorku od 2. do 4. aprila. Zahodni odgovor na sovjetsko noto z dne 10. januarja, v kateri je Hruščev predlagal sklicanje mirovne konference za Nemčijo, naj bi bil že dokončen do konference NATO in predložen v odobritev vsem članicam te obrambne organizacije.

Kongres sovjetske KP v Moskvi

Na 21. kongresu sovjetske komunistične stranke, ki zaseda v Moskvi, so znova privlekli na dan obtožbe proti tzv. antipartijski skupini, ki jo sestavljajo Molotov, Malenkov, Kaganovič, Bulganin in Šepilov ter so nekateri delegati na kongresu zahtevali, naj obtožence privedejo na proces pred kongres. Med omenjenih pet sovjetskih mogotcev so uvrstili še nekdanja člana sovjetskega prezidija Pervuškina in Saburova.

Hruščev je v svojem govoru pred kongresom tudi objavil, da bo izvedel “mirno čiščenje” v vrstah starih in “utrujenih” tovarišev v stranki, tako da bodo dobili prostor “mladi komunisti”, kajti, kakor trdi Hruščev, nikjer ni rečeno, da 30 in 40 let stari komunisti ne bi bili sposobni vodstva in važnih odločitev za nadaljni procvit svetovnega komunizma. S to napovedjo se Hruščev namerava iznebiti še ostalih starih komunističnih

veljakov, ki ga ovirajo pri njegovem načrtu za doseg absolutne oblasti v sovjetskem taboru.

Na kongresu so, kljub prisotnosti jugoslovanske delegacije, napadli Tita in njegovo komunistično kliko z izjavami, da “se moti, če misli, kakor trdi, da komunizem po vsem svetu vodi edino Moskva.” Govorniki so trdili, da Moskva daje samo glavne smernice, komunizem v vsaki državi pa se more prilagoditi razmeram, ki mu najbolj pripomorejo pri zasledovanju cilja: oblasti.

Prav tako so na kongresu objavili, da med ZSSR in rdečo Kitajsko ni spora, pač pa samo razlike v načinu uvajanja komunizma med množice. Moskvi, da se ne zdi povsem pravilen kitajski način komunistiranja širokih ljudskih mas, ker so tak način v ZSSR že preiskusili in se ni obnesel.

Neutralnost Iraka

Po hudih preizkušnjah, ki jih je morala prestati iraška vlada pod vodstvom Abdel Karima Kasema, ko je prevzela oblast po krvavi revoluciji, v kateri so uničili kraljevino, izgleda, da se bo sedaj novi režim konsolidiral in znova vzpostavil red in mir v državi. Kassem je imel velike težave s komunisti, ki so se po revoluciji vrinili v vse važne položaje v vladi in vojski. Komunisti so tudi večkrat pognali na bagdadske ulice svoje pristaše, s katerimi so izvajali na vlado pritisk v upanju, da jo bodo vrgli in se tako dokončno polastili oblasti v tej strateško in petrolejsko važni državi na Srednjem Vzhodu.

Preteklo nedeljo pa se je Kassem že čutil dovolj močnega, tako, da je ob priliki Dneva vojske govoril iraškemu prebivalstvu in objavil, da bo Irak ostal nevtralen v borbi med obema blokoma, tako podobno, kakor je nevtralna Združena Arabija pod vodstvom Nasserja. Zavrgel je možnost priključitve Iraka k Združeni Arabiji, prav tako pa tudi

gospodarstvo in v deželi s takó velikim naravnim in človeškim bogastvom, kakor je USA. In USA je dosegla tako “majhen” odstotek. Ali bo mogoče Sovjetski zvezi doseči večji odstotek, tudi če ima na razpolago zastojnsko milijonsko delovno silo iz koncentracijskih taborišč?

Hruščev je imel “velik” govor, največji in najbombastičnejši, kar jih je doslej imel v svoji predsedniški karieri. Znova se je izkazal kot odlični komunistični propagandist in kot največji dvojničnik, kar jih pomni sovjetska zgodovina. V govoru je z eno roko božal sovjetske narode in ostali svet, z drugo pa jim istočasno dajal klobute. Govorec o miru je govoril z raketnim razdejanjem. Govorec o visoki življenjski ravni je govoril s še večjimi delovnimi napori. Govorec o sožitju je zavračal sleherni kompromis. Za frazami o raju je skrival grožnjo pekla. Stopil je na govorniško tribuno in odšel z nje vedno isti, nespremenjeni komunistični Hruščev.

odpovedal nadaljnje članstvo Iraka v bagdadskega pakta, ki ga je s tako težavo zavrnil ameriški zun. minister Dulles, s središčem prav v iraški prestolnici Bagdadu.

Na Zahodu pozdravljajo novo iraško pozicijo v toliko, ker menijo, da se vsaj začasno sovjeti ne bodo mogli zasedati v tej državi. Menijo tudi, da bo Irak vzdržal nove sovjetske pritiske in ostal vsaj tako nevtralen kakor je Nasser, čeprav je pripravljen sprejemati gospodarsko pomoč z obeh strani, sovjetske in ameriške. Kakor je znano, je komunistična stranka v Združeni Arabiji prepovedana, veliko število komunistov pa sedi v zaporih.

Iraška neutralnost je usmerjena proti zahodu in ne proti vzhodu, so mnenja nekateri krogi v zahodnih prestolnicah. Cena, ki jo Irak sedaj postavlja za izboljšanje odnosov z Zahodom, pa je naslednja:

Zahod naj odpove svojo podporo jordanškemu kralju Husseinu in tuniškemu predsedniku Burgibi, nato pa še politično in finančno pomoč Izraelu, da bi mogli tako Arabci sami dokončno urediti vprašanja, ki povzročajo stalno napetost na Bližnjem in Srednjem Vzhodu.

KUBANSKI KOMUNIST SE HVALI

Za sedanjí položaj na Kubi so značilne besede, ki jih je izrekel Sivero Rivero predstavnik Partido Socialista Popular, t. j. preimenovane komunistične stranke na Kubi na 21. kongresu sovjetske komunistične stranke v Moskvi. Dejal je, da so bili pravzaprav komunisti tisti, ki so se “pod velikimi osebnimi nevarnostmi vrgli v boj za enotnost revolucionarnega gibanja”. Komunisti so se borili v prvih vrstah. V nadaljnjih izvajanjih je ob bučnem odbravanju sovjetskih komunistov naglašal, da zmaga upornikov na Kubi pobi ja splošno razširjeno mnenje, da v Latinski Ameriki ni možna borba proti imperializmu. Po zatrevanju Sivera Rivero zmaga revolucionarjev na Kubi nasprotno predstavlja “začetek konca imperializma v Latinski Ameriki.”

Zgodovinski obisk

Argentina ne bo več nevtralna

Prejšnji teden, t. j. od 25. januarja do 1. februarja, je argentinski predsednik dr. Frondizi zaključil svoj zgodovinski obisk Severni Ameriki. Vsi dnevi tega tedna so bili posvečeni ogledu največjih severnoameriških industrijskih podjetij ter gospodarskih ustanov in razgovorom z ameriškiimi industrialci, gospodarstveniki in bančniki.

Ko je v nedeljo dne 25. januarja zapuščal mesto Williamsburg, so ameriške televizijske postaje oddajale razgovor s predsednikom dr. Frondizijem. Vsebina njegovih izjav na razna vprašanja je bila naslednja:

V ZDA ni prišel, da bi prošil za kako podporo, pač pa, da bi severnoameriški kapital pomagal Argentini, da bi povečala svojo petrolejsko industrijo do take višine, da tega prevažnega goriva ne bi bilo treba več uvažati, da bi nadalje Argentina zgradila svojo jeklarso industrijo, povečala proizvodnjo električne energije z zgraditvijo novih elektrarn in obenem povečala proizvodnjo premoga. Istočasno je severnoameriške gospodarstvenike naprošal naj imajo večje razumevanje za potrebe tudi ostalih držav Latinske Amerike, kajti od gospodarskega dviga Južne Amerike bo imela korist tudi Severna Amerika. Gospodarsko in industrijsko razvita Južna Amerika bo imela namreč še en “razlog več za obrambo demokracije in svobode”.

Obisk Čikaga

Je dal predsednik dr. Frondiziju priložnost, da si je osebno ogledal vse ustanove, ki so v zvezi z živinorejo in poljedelstvom. Svoje razgovore s predstavniki severnoameriške mesne industrije in poljedelstva je porabil za to, da jih je podrobno seznanil z načrti svoje vlade za izboljšanje gospodarstva, zlasti poljedelstva. Naglašal je, da je prizadevanje njegove vlade usmerjeno v to, da obnovi resnično pravo stanje argentinskega narodnega gospodarstva. Njegov namen je spraviti državo na pot neprestanega bodočega razvoja. Povedal je vzroke, ki so spravili argentinsko gospodarstvo v sedanjí težki položaj in sklepe, ki jih je sprejela njegova vlada za izhod iz te hude krize. Predsednik je imel s seboj kompletni seznam industrijski podjetij, ki bi jih bilo treba ustanoviti v Argentini. V tem seznamu je med drugim tudi industrija celuloze in pa kemična industrija.

V Čikagu je župan Daley izročil dr. Frondiziju diplomu častnega meščanstva.

V Detroitu

največjem severnoameriškem industrijskem središču, ki je ponos in veličina Združenih Držav Amerike, so dr. Frondizija, prav tako kot v Čikagu, sprejeli z največjimi častmi in s popolnim razumevanjem sedanjih argentinskih potreb. Tu so se kar vrstili razgovori s predstavniki največjih industrijskih podjetij v tem industrijskem središču, s Fordom, predstavnik General Motors in drugimi. Predstavnik teh podjetij so predsednika Argentine zagotovili, da bodo njihova industrijska podjetja vložila v Argentini milijonske zneske, bodisi za zgraditev novih industrij, ki jih Argentina potrebuje za svoj bodoči gospodarski razvoj, ali bodo pa razširila svoje že obstoječe industrijske obrate v Argentini.

Hendy Ford je predsedniku dr. Frondiziju tudi podaril avtomobil Ford T. 1921 za lujanski narodni muzej. Obljubil je tudi, da bo v najkrajšem času prišel osebno na obisk v Argentino.

V New York

je predsednik dr. Frondizi prišel dne 28. januarja. Tu so mu pripravili tako veličastem sprejem, kakor ga New Yorkčani že dolgo ne pomnijo. Po policijskih izjavah je predsednika pozdravljalo in ga obispavalo s papirnatiimi serpentinami in sesekljanim papirjem nad 300.000 ljudi, ko se je vozil v spremstvu predstavnikov new yorškega mesta po aveni Broadway. Na banketu pri new yorškem županu Wagnerju je pa bilo en tisoč gostov, samih uglednih new yorških osebnosti. Na banketu je new yorški župan Wagner dr. Frondizija pri-

kazoval kot odločnega borca za svobodo.

Dr. Frondizija je pozdravil tudi new yorški nadškof kardinal Spellman z lepim nagovorom, v katerem je prošil Boga, naj razlije svoj blagoslov nad Argentino, da bi se v njej utrdila demokracija in svoboda.

Ko je dr. Frondizi s svojo gospo obiskal vdovo pok. predsednika Roosevelta je začel z obiski največjih ameriških denarnih zavodov in new yorške borse. Od tu je naslovil poslanico vsem ameriškim gospodarstvenikom in vsemu ljudstvu, ki je s svojim trdim delom in s svojimi prihranki omogočilo sedanjí veličastni gospodarski in industrijski razmah te največje gospodarske sile na svetu. Bil je dalje na obisku pri največjih new yorških bankah kot n. pr. pri The First National City Bank. Vsi ti denarni zavodi so v čast predsednika dr. Frondizija prirejali bankete in sprejeme. Na vseh teh družabnih sestankih je imel dr. Frondizi lepe govore, v katerih je govoril o potrebah tako Argentine, kakor tudi vseh ostalih ameriških držav. Dr. Frondizi je resnično povsod nastopal kot glasnik vse Južne Amerike. Za Argentino je dejal, da nikdar ni prošila podpore in je tudi sedaj ne prosi. Uspeh ali neuspeh sedanje akcije njegove vlade v Argentini bo pa imel posledice v vsej Južni Ameriki, ki bo v kratkem imela 200 milijon ljudi. In večina teh ljudi živi v slabih življenjskih okoliščinah. Od zboljšanja teh razmer je odvisen socialni mir na tem področju.

Kakor povsod v drugih mestih je predsednik dr. Frondizi pokazal tudi tu veliko razumevanje za časnike. Povsod je z njimi neprisliljeno govoril, osebno je obiskal uredništva in upravne prostore največjih new yorških dnevnikov ter revij, ter je s predstavniki teh podjetij in uglednimi časniki tudi ponovno kosil ali večerjal. Vsi listi v New Yorku so predsedniku dr. Frondiziju in Argentini izkazovali posebno pozornost. Obširno so pisali o vseh razgovorih, ki jih je imel v New Yorku ter v celoti objavljali njegove govore z njegovimi slikami.

Vseučilišče Fordham

je največji vseučiliški katoliški zavod v Severni Ameriki. Ima nad 12.000 slušateljev. Vodijo ga jezuiti ter uživa ne samo v ZDA, ampak tudi v svetu velik sloves. Tudi ta odlični vzgojni in znanstveni zavod je počastil argentinskega predsednika dr. Frondizija kot predstavnika argentinskega naroda. Podelil mu je naslov častnega doktorja.

V palači OZN

je dr. Frondizi obiskal generalnega tajnika Dag Hamarskjolda ter ga povabil na obisk v Argentino. Povabilo je tajnik OZN sprejel in ga bo v kratkem izvršil. V palači OZN je bil v čast dr. Frondizija tudi velik sprejem “Na jugu v Argentini imate prijatelja” je v svoji izjavi naglasil dr. Frondizi, ko je zapuščal New York in vstopal v letalo, ki ga je odpeljalo v Miami. Časnikarjem je dalje dejal, da pušča New Yorku prisrčen pozdrav in nosi s seboj neverbrisne vtise tako s tega mesta, kakor z vsega potovanja po Severni Ameriki

V Miami

se je zaključilo potovanje predsednika dr. Frondizija po Severni Ameriki. V tem mestu je imel tudi razgovor z voditeljem mogočnega severnoameriškega gremija, ki ga vodi George-Meany.

Na časnikarski konferenci je dr. Frondizi na vprašanje, če bo sedanjí njegov obisk v Severni Ameriki začetek nove dobe v odnosih med obema državama, izjavil, da misli, da to bo, kajti dejstvo, da so ga v Severni Ameriki tako veličastno sprejeli, v Argentini ne bo ostalo brez pomena ter bo močno vplivalo na bodoče odnose med obema državama.

Na poslovnem banketu je pa dejal, da je na svojem potovanju po Severni Ameriki naletel na razumevanje za ideal obeh Amerik. Poudaril je dalje, da ob vrnitvi v domovino ne bo govoril, da je (Nadaljevanje na 2. strani)

OBČNI ZBOR SLOVENSKE DEMOKRATSKE ZVEZE V TRSTU

Delegati iz vseh občin na Tržaškem so se v nedeljo 14. decembra 1958 zbrali v prostorih zveze v Trstu. Od ustanovitve Zveze je bil to 9. občni zbor. Delegati so mogli oceniti in pregledati delo odbora v zadnji poslovni dobi. Obenem pa so začrtali delo in smernice za bodoče.

Občni zbor je začel predsednik Slovenske demokratske zveze v Trstu dr. Josip Agneletto s pozdravom vseh navzočih; prebral je tudi voščila goriške SDZ.

Sledila so po dnevnem redu poročila članov ožjega odbora in poročila nadzornega odbora. Po poročilih je bila predložena lista novega odbora, ki je v glavnem ostal isti, le nekaj mlajših članov so privzeli v odbor. V slučajnostih so delegati v debati spoznali misel na ponovno tedensko izdajanje glasila "Demokracija".

V izvlečku prinašamo poročilo predsednika dr. Josipa Agneletta na občnem zboru. Izjavil je, da je položaj Slovencev v Italiji težak, prav tako težak kot položaj koroških Slovencev. Toda položaj je treba jemati kot tak, nič ne pomagajo tožiti, ampak delati. Od Slovencev samih je odvisno, ali bodo vzdržali na zemlji, kjer so živeli, delali in trpeli pradedje. Slovenci imajo šole, časopise, kulturne in politične organizacije, manjka pa narodne zavesti in volje ostati zvest narodu in jeziku. Pomanjkanje narodne zavesti je po njegovem mnenju v veliki meri kriva politična pripadnost precejšnjega dela Slovencev. Komunistična stranka, ki ima precej Slovencev v svojih vrstah, ne vzgaja članov v narodnem duhu. Fratelanca je kriva, da slovenske šole nazadujejo, ker Slovenci ne pošiljajo otrok v slovensko šolo. In to ne samo gospodarsko odvisni, ampak še v večji meri dobro preskrbljeni. V tem vi-

di dr. Agneletto hlapčevski duh, pomanjkanje idealizma, ki ga je materializem v mnogih zadevah.

Dotaknil se je tudi misli o nadstrankarski vseslovenski organizaciji, o kateri je bilo precej govora posebno po slabosti uspešnih občinskih volitvah v Trstu. Izjavil je, da je taka organizacija nemogoča, ker je brezplodno sklepali dogovore s komunisti, pa naj bodo to titovci ali kominformisti. Narodni svet ni mogoč, ker ni misli, da bi sodelovali odkrito ljudje, ki imajo popolnoma nasprotno idejo o narodnosti in narodni ideji. Je pa SDZ sodelovala in bo še z vsemi skupinami, katerim je narodno načelo bistveni del. Prav zaradi tega bo ostala zvesta sodelovanju s Slovensko katoliško skupnostjo.

Omenil je, da je treba Slovence prepričati, da so njihove pravice zajamčene v italijanski ustavi in da so Slovenci enakopravni državljani, a se morajo tega zavedati. Seveda krajevni činitelji temu nasprotujejo, a to so ostanki miselnosti o absolutni državi, katerih ni ničesar naučila zgodovina, nič zadnja vojna, nič italijanska ustava in mednarodna pogodba o enakopravnosti manjšin. Prav zaradi te miselnosti se Londonski sporazum ne izvaja. Ta sporazum ne daje Slovincem pravice, ki so bile zagotovljene v Tržaškem Statutu o Svobodnem Tržaškem ozemlju. Napisi na cestah in javnih poslopih v krajih, kjer je 25% Slovencev, slovenski jezik v uradih in na sodišču bi po njegovem mnenju dalo Slovincu občutek enakopravnosti in pobijalo kompleks manjvrednosti. Zato pa bo SDZ delala na postaneke dr. Frondizija je bil v čilski izvede. Kljub vsemu pa je Londonski sporazum visoke moralne vrednosti za povzdignje narodne zavesti. Vlada je sicer nameravala izvesti sporazum, toda če ga ne odobri parlament, more vsakdo

izjaviti, da ga vladno navodilo ne veže, ker nima zakonske veljave.

V nadaljnjih izjavah se je dotaknil ideje o Evropski skupnosti. Prvi korak bo podan z uvedbo Evropske gospodarske skupnosti, ki je stopila v veljavo januarja. Omejitve suverenosti posameznih držav bo prav gotovo omilila nestrpnost in polagoma onemogočila skupnega tržišča pričakuje tudi Trst svoje koristi, kajti prosta cona se je razbila zaradi sebičnosti italijanskih pristanišč.

Pripravlja se ustanovitev dežele Furlanija — Julijska krajina. Toda tudi v tej novi upravni enoti se bodo morali Slovenci trdo boriti za svoje pravice.

Glede zadržanja zveze v tržaškem občinskem svetu pa je izjavil, da je odvisno od zadržanja koalicije kršč. demokratov, republikancev in socialdemokratov, ki je na krmilih.

V enajstih letih obstoja SDZ je po izjavi dr. Agneletta stranka hodila vedno po isti začrtani poti. Bila je za Svob. Tržaško ozemlje, ko pa je Londonski sporazum pokopal STO, se je prilagodila položaju z željo lojalnega sodelovanja v demokratični Italiji pod zaščito ustave in v medsebojnem spoštovanju z italijanskimi sodržavljani. Pribil je, da SDZ ni proti Jugoslaviji, v kateri vidi matično državo, ne more pa se strinjati z režimom, dokler bo komunističen.

IZ TEDNA V TEDEN

Predsednik ZDA gen. Eisenhower bo prišel še ta mesec na obisk v Mehiko. Dne 19. in 20. t. m. bo v mestu Acapulco imel sestanek z mehiškimi predsednikom Lopez-om Mateos-om.

Novoizvoljeni venezuelski predsednik dr. Romulo Betancourt bo dne 13. februarja prevzel oblast.

Notranjepolitična kriza po odstopu Fanfanije vlade v Italiji, ne daje nobenega upanja, da bi bila kmalu rešena. Predsednik republike Gronchi ima še naprej razgovore s političnimi predstavniki, ki mu sporočajo svoje poglede na rešitev krize. Tako je Saragat še naprej za ohranitev dosedanje koalicije s krščanskimi demokrati. Ojačati bi jo bilo treba samo še s pritegnitvijo liberalcev. Monarhist Lauri je za sestavo sredinskodemokratske vlade. Neni, socialist, ki je v zadnjem kongresu svoje socialistične stranke prekinil stike s komunisti, je dal izjavo, s katero je dal vedeti, da je njegova stranka pripravljena vstopiti v vlado. Je za sestavo sredinsko levčarske vlade.

Med tem so se pa odnosi v krščansko-demokratski stranki sami zaostrili, ker je dosedanji glavni tajnik stranke Amintore Fanfani, biv. predsednik vlade, podal ostavko na ta položaj. Predsednik stranke senator Zoli ga ni mogel prepričati, da bi jo umaknil. Začasno bo vodil strankino tajništvo odbor štirih vidnih strankinih funkcionarjev s predsednikom Zolijem na čelu.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

DR. JANEŽ NI ŠEL NIKAMOR S FORMOZE

V zadnjih mesecih so se v Buenos Airesu med slovensko kolonijo razširile vesti, da je znani slovenski zdravnik kirurg dr. Janez Janež odšel iz Formoze, da je šel v Slovenijo, da je profesor na zagrebški univerzi, da potuje po Bližnjem in Daljnem vzhodu itd. itd. Nekateri so vedeli povedati presenetljive podrobnosti v zvezi s temi vestmi in vse seveda iz "zanesljivih virov".

Uredništvo Svobodne Slovenije je dobilo celo pritožbo zakaj omalovažuje tako zanimiva dejstva in zakaj ne "zavzame stališča".

Kaj pa je na vseh govorih resnice odnosno merenice izhaja iz pisma slovenskega misijonarja iz Formoze, ki ga je pisal 8. januarja letošnjega leta. V pismu pravi dobesedno takole:

"...Dr. Janež je nepretregano v St. Mary's Hospitalu v Lotung-u. Nikdar nikamor iz Formoze ni šel." Nato misijonar v navedenem pismu nadaljuje: "Jaz sem ga zadnjič videl pred dvema mesecema; eden naših misijonarjev je bil zadnji teden v Lotung-u in je govoril z dr. Janežem".

Taka je resnica. Agencija "Čenča" se je torej temeljito osmešila.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

V petek 19.12.1958 je izbruhnil v palači Radia Trst velik požar, ki je uničil 4. in 5. nadstropje, spodnja nadstropja pa so precej poškodovana. Požar je nastal zaradi kratkega stika; gasili so vsi tržški gasilci pa še oni iz Milj. Kljub ogromni škodi, okrog 800 milijonov lir, je slovenski program ostal skoraj neokrnjen, oddajajo pa iz Avditorija v ulici Teatro Romano.

Dr. Josip Ferfolja umrl. V tržški bolnici je umrl 11. dec. l. l. zadet od kapi dr. Josip Ferfolja, znani slovenski odvetnik in javni delavec. Pokojni se je rodil pred 78 leti v Doberdolu. Univerzo je končal v Pragi, kjer se je seznanil z dr. Masarykom in se navdušil za njegove ideje. Po vrnitvi v Trst se je vključil v socialistično stranko, čeprav ni popolnoma odobral politike vodstva. Med zadnjo vojno je sodeloval z OF, a je kmalu po vojni izstopil iz nje in z dr. Tončičem ustanovil skupino neodvisnih Slovencev Pokopali so ga na pokopališču v Ronkah; ob grobu so se od pokojnika poslovili mnogi prijatelji in zastopniki slovenskih kulturnih in političnih organizacij.

V Ljubljani pa so pokopali 1. dec. tržškega rokaja pravnikarja dr. Antona Zelznika. Pokojnik je bil pravni sodelavec tržškega poslanca dr. Jožeta Vilfana. Po prvi svetovni vojni je odprl lastno odvetniško pisarno v Sežani, toda fašisti so ga prisilili, da se je umaknil v Ljubljano. V Ljubljani je bil pravni svetovalec na uradu za socialno skrbstvo.

V Trstu so slovenski dušni pastirji začeli izdajati župnijski list Naš Vestnik. List bo prinašal župnijska obvestila, verske novice in članke. Predvidoma bo ščasoma postal mesečnik, zaenkrat pa bo izšel nekajkrat na leto.

ARGENTINA

Med Argentino in Čilom je v zadnjem času prišlo ponovno do sporov zaradi posesti majhnega otoka Snipe v prelivu Beagle na jugu. Obe vladi sta sedaj imenovali posebno komisijo, ki bo odšla na lice mesta in bo tam preučevala sporno vprašanje. Želja obeh vlad je — to je zlasti potrdil sestanek predsednikov obeh držav prejšnji ponedeljek v čilski prestolnici — da se vsa vprašanja čimprej rešijo v zadovoljstvo obeh sosedov.

Posebna državna komisija, ki preučuje vprašanje odvisnih državnih uradnikov, je s posebno okrožnico pozvala vse upokojence, ki imajo še naprej zaposlitev v državni službi, dalje vse tiste, ki imajo leta za upokojitev, ter vse tiste, ki imajo poleg državne še kako privatno zaposlitev, da ji morajo čimprej sporočiti vse svoje osebne podatke ter materialne dohodke. Državna uprava namerava v prvi vrsti upokojiti odnosno odpušiti zgoraj navedene državne uradnike. Da bi pa državno uradništvo v množicah odpuščali, so s pristojnega mesta zanikali.

Argentinski poslanci bodo še ta mesec na povabilo severnoameriških poslancev odšli na daljši obisk v Severno Ameriko. Poslanci vladne intransigentne radikalne stranke so povabili tudi opozicijske poslance iz ljudske radikalne stranke naj se obiska ZDA udeležijo. Pa so to povabilo odklonili z utemeljitvijo, da bi njihova udeležba pri tem obisku neposredno po obisku predsednika dr. Frondizija izgledala, kakor da odobrava njegovo delo. Ta politična skupina namreč v zadnjem času vse svojo delavnost usmerja v kritiko dela dr. Frondizije vlade.

Buenos Aires bo končno le dobil svetlobne naprave, s katerimi bodo urejali promet po glavnih buenosaireskih aveniдах in ulicah. Te naprave so na avdi Libertador San Martin postavili za pod Peronom, pa so jih kmalu odstranili. Pravijo, da se je to zgodilo na Peronovo zahtevo, da pri vožnji z avtomobilom po tej aveniđi ni bil nikdar oviran.

General Miguel Angel Iñiguez je napisal žaljivo pismo predsedniku. Njegovo vsebino je objavil tudi v peronističnem listu. V pismu med drugim poveljuje Perona. Ko je omenjeni general vojaškim oblastem priznal, da je on avtor sestava, ki je bil objavljen v peronističnem listu, ga je državni sekretar za vojsko general Hector Solanas Pacheco kaznoval z zaporom 30 dni. Istočasno ga je postavil pred častno vojaško sodišče, ki je po revoluciji sodilo tudi Perona ter ga kaznovalo z odvzemanjem vojaškega čina ter pravico do nošenja vojaške uniforme. Z enako kaznijo je bil kaznovan tudi general Iñiguez.

Predsednik dr. Frondizi bo v kratkem začel obiskovati posamezne province. Listi so zapisali, da bo med prvimi provincami obiskal Corrientes.

Razni prevratni elementi, ki jim ni do tega, da bi se razmere uredile, so v noči od ponedeljka na torek postavili na raznih mestih eksplozive. Tako v poslopiju, v katerem ima nekaj uradov vojna mornarica, v bližini drž. sekretariata za vojsko ter v bližini dnevnika La Prensa.

Vlada je imenovala komisarja v sindikatu mesarjev, ki še doslej ni obnovil dela v buenosaireski veleklavnici. V vseh ostalih mesnih industrijskih podjetjih je delo normalno.

V Argentini se je prejšnji teden pozdravila moka od \$ 2,30 na \$ 4.—. Zaradi tega se je zvišala tudi cena kruha za 1 kg na \$ 6,20, \$ 5,90 odnosno \$ 5,60 (črni odn. evropskih kruh, kakor mu pravijo).

me je potegnil za rokav in mahnila sva jo kar čez polje, gazila sva nacelo, padala, Bog se usmilil. Oni pa ni jeknil, ni potožil z besedo ne. Tam prav blizu se je prikazala topla lučka; krenil sem tja, da bi se ogrela, pa se je ves tresel in me vlekel stran. Bal se je ljudi; in jokal je brez nehanja, še roka mu je pohtevala..."

"Kdo je bil ta popotnik?" Nagnil se mi je prav do ust. "On sam je bil — Jezus..." Spreletelo me je od lice do nog kakor strah pred nečim silnim, kar je blizu, že tik pred durmi.

"On sam je bil... Jezus..." Molčala sva. Nazadnje me je pogledal naravnost s svojimi sinjimi, otroškimi očmi in se zaupljivo nasmehnil. "Jaz pa sem mu potožil vse... tudi zaradi tiste skodelice, veste, sem mu potožil..."

Drugi dan ga ni bilo ne v hlevu ne pod kozolec, izgnil je; in mislim, da ga ne bo nikoli več.

ZGODOVINSKI OBISK

(Nadaljevanje s 1. strani)

obiskal Severno Ameriko, ampak, da je bil na obisku med dobrimi prijatelji v Sev. Ameriki. Povedal bo, da je videl cvetoča mesta, ogromne tovarniške objekte in lepe kraje. Predvsem pa bo naglasil, da je povsod naletel na razumevanje za vsa vprašanja, da bi postali vedno bolj konstruktivni ideali, ki družijo obe Ameriki.

Dr. Frondizi je v Miami sodeloval tudi pri zaključnih slavnostih tedna ameriškega letalstva ter je v Miami odprl novo najmodernejše letališče, ki je stalo 20 milijonov dolarjev. S tega letališča je kmalu po tej slavnosti odletelo prvo letalo, s katerim je dr. Frondizi zapustil Severno Ameriko.

Neposredno pred odhodom je dr. Frondizi dal še izjavo izključno za agencijo U. P. V njej je naglasil: "Sedaj smo se vključili v nespremenljivi tok, ki družijo našo usodo z usodo Združenih Držav Amerike in z ostalimi državami zahodnega bloka". Dalje je poudarjal, da ne bo nikdar poizkušal, da

bi se Argentina povrnila v izolacionizem, ki je bil značilen za njeno zadržanje v zadnjih dveh vojnah, pa tudi ne v položaj "tretje pozicije", kakršno je zavzemala pod Peronovim režimom. Končno je napovedal tesne politične, kulturne in gospodarske zveze med Argentino in Severno Ameriko ter ostalimi ameriški državami.

Na poti v Argentino se je dr. Frondizi ustavil za štiri ure na letališču Guayaquil v Ekvadorski republiki ter je imel razgovor s tamošnjim predsednikom Camilom Ponce-jem. Naslednji postaneke dr. Frondizija je bil v čilski prestolnici, kjer ga je na letališču pozdravil čilski predsednik J. Alessandri. Po razgovoru z njim je predsednik dr. Frondizi nadaljeval potovanje proti Buenos Airesu, kamor je prišel v ponedeljek 2. februarja okrog 19. ure zvečer. Na buenosaireskem letališču so mu ob vrnitvi z obiska v Severni Ameriki priredili lep in navdušen sprejem. V torek dopoldne je predsednik znova prevzel predsedstvo republike in vodstvo državnih poslov od dr. Guida, začasnega predsednika senata.

IVAN CANKAR

BEBEC MARTIN

K nam se časih prikaže visokorasel, krepak, dokaj mlad človek ter se ponudi za hlapca; nekaj dni dela, nato nagloma zapije, kar zasluži, ter izgine Bog vedi kam. Pride plah, smehljaj se nerodno, ozira se vstran kakor otrok, ki se je bil potepal po gozdu in se boji šibe. Njegov obraz nikakor ne sodi k plečatemu životu in šapastim rokam; čisto detinski je, svetlosinje oči gledajo nedolžno, brez greha so, brez izkušnje in spoznanja. Od kod je, čigav in kdo, ne morem prav dognati, ker vselej pové drugačno zgodbo, še dom njegov ni zmerom na enem kraju. Časih bi se mi zdelo, da je iz premožne hiše; oblači se čedno, ob nedeljah in praznikih skoraj gosposko; bel telovnik ima in pisano pentljo. Časih pa se bridko razoka ter toži, da nima na milem svetu, kamor bi položil glavo. Ko je nekoč povezal culo, je rekel, da se gre ženiti; da je že vse do kraja pripravljeno, nevesta in bala in vse. Čez štirinajst dni se je povrnil; shujšal je nekoliko, oči je imel podbrekle, obleko zaprašeno in dišal je po vinu. Vprašali smo ga po nevesti. "Eh, babe!" je odmahnil ter se napotil pod kozolec. Oni dan je nesel na rami težak hloed, nesel ga je iz gozda v breg, sopel je lagotno, še poživžgaval je.

"Kako, Martin," sem se mu čudil, "kako da niste vojak, silni kakor ste? Zdaj ko sem nosil sivo suktnjo še jaz, sirota!" "Saj sem bil, saj sem bil!" je hitel. "Pa so me spodili stran!"

In zdelo se mi je, da je na rahlo zardel.

Še tisti večer mi je pokazal, kaj so mu napisali za slovo. Napisali so mu, da so ga bili spoznali za bebca. Koliko časa in kje da je služil cesar a, sem ga vprašal, kako da se mu je godilo in kaj da je tam vse videl in doživel.

"Kaj bi pravil!"

Njegov nedolžni obraz je bil vznemirjen, plah — otrok, ki nenadoma ugleda človeka, katerega se je bil nekoč sila prestrašil ter ne pozabi nikoli več nanj. Povesil je glavo.

"Nekaj grdega so mi naredili v skodelico, ko sem spal!"

"Kaj so naredili?"

"Eh, kdo bi pravil!"

In kadar koli sem ga povprašal o tistih časih, mi je z gnusom in strahom potožil zaradi skodelice, ki so mu jo bili ponoči oskrunili, drugega ni povedal ničesar.

Zapadel je sneg, da nikoli takega; na hribu nas je zametlo do pasu in čez. Sedeli smo za pečjo, v topli ječi; in naše misli so bile uklenjene z nami, se plahe in premražene skrivale v tišino srca, si niso upale do grla. Že smo bili zagrnili okna; bela noč je bila zunaj, neskončna v miru in hladni praznoti. Dekla je šla zakleniti hišna vrata, ali blizu nató je udarila nanje močna pest: "Odpri, ljudje božji!"

V vežo e stopil Martin. Otepal si je suktnjo in škornje, šklepetal je z zobmi,

pomežikoval urno in se obrnil vstran, ko mu je dekla posvetila s svečo v obraz.

"Tako je pač... dolga je dolga, ljubi Bog... in strma... in snega je veliko!"

Jecjal je, govoril zase, da najbrž sam ni vedel kaj, oziral se plah naokoli, kakor da nekoga išče ali da se nekoga boji. Položil je culo na tla, postavil palico v kot, nato je prisedel k nam za peč, oprl premle roke ob kolena, sključil život globoko in nagnil glavo; očitno je bil sila utrujen.

"Kod ste hodili, popotni Martin, ob taki uri in v teh zametih?"

Mencal je dlan, pomajeval z glavo, gledal v tla.

"Daleč... prav od horjuljske strani... Teško sva bredla in brodila, izgubila sva se... kajpak, saj poti ni... in tudi hiše ni... in če je, je za popotnega človeka zaklenjena in zadelana!"

Dali smo mu kruha in vina; jedel je hlastno, pil zduškomu; in ko je jedel in pil, sem videl, da se mu roka trese in da je v lica ves bolan in star.

"Kdo pa je še hodil s teboj," je vprašala dekla, "ko praviš, da sta bredla in brodila?"

"Eh, kdo... popotnik je bil! Tam neke se mi je pridružil... v polhograjskih hribih..."

"Kje pa je ostal?"

"Nikjer! Saj je šel tod mimo..."

Gledal je v tla na pol meže, kakor da ga je sram, ustnice so se mu smehljale po strani in vztrepatavele.

"Tak človek je, da ne mara družbe... Zares, če sva ugledala dolgo in v oknu luč, me je vlekel stran... Hošo pot ima

še pred seboj, neznano, dolgo, pa jo bo že zdelal kako... saj je popotnik!"

"Čuden popotnik!" se je zasmejala dekla; vzela je svečo, zazehala na stežaj ter šla spat. Ostala sva sama za pečjo, vino je bilo pred nama na mizi. Martin se je nagnil k meni; govoril je tiše, zamolklo šepetaje, kakor da bi govorila iz njegovega zbezanega srca sama ta noč, tako samotna in tesnobna.

"Saj nisem bil v horjuljski dolini... kaj bi tam? Rekel sem kar tako... da bi ne izpraševali ne poizvedovali po njem, siromaku... Bil sem čisto na drugi strani, tam pod Čarnikom; od onod sem prišel. Blizu Črnuč se mi je pridružil. Spočetka ga nisem spoznal; mislil sem, da je le moja senca, ki se maje in ziblje pod tem sivim soncem. Dotaknil se me je, pobožal me je z dlanjo po rami; takrat sem ga pogledal natanko in sem videl, kdo je. Zabolelo me je v srcu, da nikoli še ne tako. Postaral se je bil od sile; čisto siva je bila brada, prej tako lepa in svetla; oči so bile objokane, kalne, rdeče obrobjene vse na okoli. Suknja je bila že vsa preperela, visela je v cunjah od njega, tresel se je od mraza; hodil je ob dolgi pastirski palici; opotekal se je, pogrezal se, padal na kolena, ker je bil truden od take poti in najbrž tudi lačen. Smilil se mi je, pa kaj bi bil storil, kaj bi mu bil dal? Prijel sem ga pod pazduho, da bi mu malo pomagal, pa mi je samemu že zmanjkovalo. Na Posavju na u je zalotil mrak. Ob cesti sva ugledala vojaka, ki je stal tam z bajonetom ter naju meril s temnim očesom. Tovariš

Novice iz Slovenije

Tita na sedanem potovanju po državah Daljnega in Bližnjega vzhoda spremlja več višjih funkcionarjev v sedanji komunistični upravi. V njegovem uradnem spremstvu so: predsednik Ljudske skupščine Črne gore Blažo Jovanovič, zvezni ljudski poslanec Ivan Maček, član zveznega izvršnega sveta Slobodan Penzič, državni podsekretar za zunanje zadeve Veljko Mičunović in generalni sekretar predsednika republike Leo Mates. Z uradnim spremstvom potuje tudi s Titom načelnik protokola kabineta predsednika republike Zdenko Štambuk, generalna podpolkovnika Miloš Šumonja in Milan Željelič ter profesor dr. Božidar Lavrič. S Titom je prav tako na potovanju njegova žena Jovanka, šolsko ladjo Galeb, s katero potuje Tito, spremljata ladji novi rušilec Split in ladja Lovčen. Tita v njegovih funkcijah kot predsednika republike v času njegove odsotnosti zastopa Kardelj.

Komunisti doma si na vso moč prizavajo, da bi s proslavami 40 letnice ustanovitve svoje stranke to politično

skupino čim bolj popularizirali. Sklenili so, da bodo priredili proslavo omenjene obletnice v vsaki vasi. V odboru, ki skrbi za te proslave, so: predsednik Franc Leskošek, tajnik Dušan Bravničar, kot člani pa: Branko Babič, France Bevk, Tone fajfar, Rudolf Ganziti, Janez Hribar, Rudi Janhuba, Stane Kavčič, Franc Klopčič, Ada Krivic, Vlado Krivic, Tone Kropušek, Angela Ocepek, Tone Poljšak, Ivan Potrč, Jože Potrč, Ivan Regent, Janko Rudolf, Zarija Škerovič, Vida Tomšič, Janez Vipotnik in Boris Ziherl.

V Sloveniji je po statističnih podatkih okrog 3500 gluhih. Za vzgajanje gluhe mladine obstaja v Ljubljani osrednji zavod, ki pa svoje maloge ne more povsem izvrševati, ker so prostori postali že pretesni.

Na plenarnem zborovanju Zveze glasbenih umetnikov FLRJ v Zagrebu je dobil slovenski violinist Igor Ozim nagrado 200.000 dinarjev kot za glasbo zaslužen umetnik.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Družabna prireditev DZ

Verska revija Duhovno življenje priredi vsako leto družabno prireditev na pristavi v Moronu. Privabi veliko rojakov, ki na ta način podpro verski tisk med slovenskimi izseljenci v Argentini.

Letošnja družabna prireditev je bila napovedana za nedeljo dne 25. januarja. Zaradi splošne stavke, ki je bila nekaj dni poprej, je bila preložena na 1. februar. Pozneje se je izkazalo, da je preložitev družabnega dne prirediteljem kar prav prišla, kajti v nedeljo dne 25. januarja je nad vsem področjem Vel. Buenos Airesa divjalo silovito neurje, ki bi bilo prireditev na prostem povsem onemogočilo. V nedeljo dne 1. februarja smo pa imeli lep, sončen in vroč poletni dan.

Vabilu prirediteljev se je odzvalo veliko rojakov. Nad 900 jih je prišlo. Posedli so za mize na obeh parcelah na pristavi. Zbrane goste je v imenu lastništva in uredništva revije pozdravil poddirektor g. Jože Jurak ter jim želel prijetno zabavo.

K uspehu družabne prireditve Duhovnega življenja so doprinesli svoj delež tudi udeleženci slovenskih šolskih tečajev, ki imajo v Božjih stezicah, vsakomesečni prilogi DZ, lepo in koristno branje. Nastopili so v treh točkah. Deklice iz Ramos Mejia so pod vodstvom svoje učiteljice gđe. Anice Šemrov lepo pokazale, kako dobre perice so že sedaj. Slovenski fantiči iz Morona so pa bili res Fantje s krivčki. Fantovsko korajžno so nastopili in pokazali, da jih je gđe. Vera Kokalj dobro pripravila za

nastop. Zadnjo točko so pa imele slovenske deklice iz San Justa. Pod vodstvom svoje učiteljice gđe. Angele Klanškove, so nastopile z ljubkim prizorčkom, ki jih je predstavil kot kuharice. Z nežnim petjem so spremljale razne gibe, ki so ponazarjali njihovo spretnost v kuharski vadi.

Po tem sporedu no rojaki prebili v prijetnem razgovoru z znanici popoldanske in večerne ure. Za dobro pogostitev so skrbeli fantje ter dekleta. Srečolov je bil bogat. Glavni dobitek 83 kosov kuhinjske posode, delo rojakov iz Mendoze, je zadel družina Beltramova iz Villa Madero. Pri nagradnem žrebanju naročnikov s plačano naročnino so zadel; Stanko Babnik iz Ramos Mejia utekočilnik, Bernarda Homan iz Munra zapestno uro, Rev. Anton Anžič iz USA, blago, Jože Petkovšek iz Villa Hermosa žensko jopico, Rev. Matija Lamovšek iz Castelarja majico, Davorin Kahne iz Floride steklenico kolonske vode, Rev. Tomo Gosar iz Pergamina aktovko, Milka Rogina iz Villa Adelina žensko torbico, Filipina Marinčič iz Tablade knjigo "Po svetli poti" in Rev. Janez Kalan iz Ramos Mejia steklenico vina.

Slovenski tečaji

Pouk v njih se bo pričel ta mesec in sicer:

V Ramos Mejia 16. februarja ob 17. uri; v San Justu 16. februarja ob 15.30 uri; v Moronu 17. februarja ob 15.30 uri; v Villa Tessei dne 21. februarja ob 9.30 uri in v Lanusu dne 28. februarja ob 15. uri. Datum in uro za druge kraje bomo objavili pozneje. Ker bo s pričetkom v zvezi tudi vpisovanje vseh otrok

(tudi tistih, ki so že obiskovali tečaj), zato naj otroke prvi dan spremljajo v tečaj starši, ki bodo dobili tam potrebna navodila. Vpišejo se lahko samo otroci, ki so izpolnili vsaj 5 let starosti. Med letom se bodo mogli vpisati le otroci, ki so imeli kak važen vzrok, da se niso vpisali v začetku šolskega leta (n. pr. počitnice, preselitev med letom i. p.).

OSEBNE NOVICE

Poroka. Dne 28. januarja sta se v Berazategui pri Buenos Airesu poročila g. Ivan Korošek, pisatelj in urednik Vestnika slovenskih protikomunističnih borcev ter gđe. Pavlina Lovše, bivša uradnica v Duspastirski pisarni in poštvalna delavka v številnih organizacijah. Poročne obrede je opravil domači g. župnik, za pričo pa so bili nevestin oče g. Lovše in nevestina sestra gospa Rezika, por. Habič. Po poroki so se številni gostje zbrali na prijaznem vrtu Lovšetove domačije. Med večerjo je imel zelo lep nagovor na novoporočenca domači župnik, ki je pohvalil vzorno krščansko življenje Slovencev, ki bivajo v njegovi fari. Nato se je novoporočenca za njeno poštvalno delo v katoliških organizacijah zahvalil g. poddirektor Jurak; g. Bogo Pregelj, starešina Društva slovenskih protikomunističnih borcev, pa se je g. Korošcu zahvalil za njegovo neutrudno delo za ohranjanje domobranske ideje ter je novoporočenca izročil v imenu omenjene organizacije lepo darilo.

Mlademu paru ob poroki tudi Svobodna Slovenija izreka prisrčne čestitke z najlepšimi željami za srečno življenje ženina in neveste.

Družinska sreča. V družini g. Oskarja in ge. Božene Pavlovčič se je rodila hčerka Marija. Družino g. Antona Vesela in njegove žene ge. Nežke, roj. Jerin je prav tako razveselila hčerka. Na ime Antonija jo je krstil g. Janez Kalan, za botra sta pa bila g. Ludvik Pikanec in njegova žena ga Helena. Hčerko so dobili dne 30. januarja tudi v družini g. Kazimirja Kebra in njegove žene ge. Emilije-Helene Chuch. Krstili so jo na ime Ana-Mirjam, sin prvorojenec se je pa rodil v družini g. Radka Kokalja in njegove žene Anice, roj. Lužovec. V slovenski kapeli ga je dne 31. jan. t. l. krstil g. poddirektor Jože Jurak na ime Anton-Marijan. Botra sta bila g. Anton Kovač in ga Mira Lužovec. Srečnim družinam naše čestitke.

SAN MARTIN

Družabna prireditev Slovenske Besede v soboto 21. januarja je zopet privabila v prostore kluba Excelsior v Santos Lugares lepo število naših rojakov z namenom, da se ob zvokih odličnega orkestra Moulin Rouge poveselejo in med seboj pogovorijo. Veliko zanimanje je vzbujal glavni dobitek bogatega srečolova — oljnata selika, delo našega nadarjenega slikarja Andreja Makeka. Tudi Erjavčev Bled je predstavljal zelo lepo umetniško dele.

jaz, barbar brez doma,
brodolomec mnogih sanj,
razpenjam hodno jadro
na tvoje morje,
Sibila iz Kume.

V ciklu Človek sem gre pesnikova misel ob brezbrežju morja in neba do prvega človeka, da

kot prvi Adam
na obali prvega morja
nabiram školjke
za obredni ples

in išče rešitve v prvinah človeka,

dokler ni prvi val
igrivo zlomil moje sence
v spako.

Pa čeprav sta kri in laž oskrunila
zemljo in je sreča slana ko smrt, zaupa,
da ni še konec,

ker so palme še zelene,
ker so školjke še zveneče

in zaključí svojo misel:

Moje posvečene roke
bodo most na onostran.

V zadnji pesmi, kjer hrepeni pesnik
še po močnejši pijači kot sta ljubezen
in smrt, mora skloniti peroti ob zavesti,
da si človek.

Dasí je zbirka skromna po obsegu, je prijetna po izbratosti izraza in je tako nov doprinos k slovenski kulturi izven meja domovine. In še to je zanimivo, da je to že druga knjiga istega avtorja, tiskana v tistem Rimu, ki je dolga leta povijal slovensko črko v mrtvaški prt.

Slavko Srebrnič

MENDOZA

Počitniško zborovanje mendoških dijakov

V četrtek 15. januarja so naši študentje pohiteli iz Mendoze k sv. Rozi, kjer župnikuje naš rojak g. Ivan Tomažič. Svoj obisk so združili s počitniškim zborovanjem, ki je bilo toliko zanimivejše in pomebnije, ker so se jim pridružili tudi vrstniki iz Buenos Airesa, ki so tiste dni bili na oddihu in obisku v Mendozu. Zastopani so bili tako študentje iz Adroque-ja, srednješolke in akademiki. Lažji so se naložili na "chatito" g. Bajde, ki jo je junaško vodil naš Jaka in jo z zelenim pušeljcem okrašeno srečno pripeljal do župnišča v sv. Rozi prav v trenutku, ko so ostali prišli z vlakom.

G. župnik Tomažič nas je veselo nasmejal pričakoval in nas takoj povedel v cerkev k maši. Zapeli smo najprej posvetilno pesem Kristusu Kralju, nato pa sodelovali, pri sv. daritvi z zorno recitirano mašo, med katero je imel g. župnik za študente pomembno pridigo, polno bogatih in dragocenih naukov zanje in njihovo bodoče življenje.

Po končani maši smo zapeli še Zmagala si, nato pa odšli k zajtrku. Po tem pa smo na župniškem vrtu posedli v krogu pod košatim senčnim drevesom. Razpravljali smo pod vodstvom prof. B. Bajuka o pomembnosti pravičnega sodelovanja pri sv. daritvi. Razvil se je prav živahen in zanimiv razgovor, ki je segal prav preko poldneva. Zato so se že oglašili lačni želodci. Treba je bilo pripraviti pošten grizljaj asada; za suha grla pa je bogato poskrbel g. župnik in nam za posladek postregel s sadjem.

Jedi, pijače, igre in zabave, smeja in fotografiranja je bilo dovolj. Popoldne smo se spet zbrali v cerkvi k rožnemu vencu in litanijam M. B. z blagoslovom. Tudi tokrat smo lepo prepevali. Nato je bil na vrtu drugi del zborovanja. Ob sklepnih besedah iz knjige Gorjančev Pavlek smo se pogovorili o naših narodnih problemih, o domovinski ljubezni, o nalogah, ki jih kot slovenski študentje imamo v sedanosti in nas čakajo za bodočnost v emigraciji. Zelo smo bili hvaležni g. župniku za dragocene življenjske nauke, ki nam jih je govoril iz svoje bogate izkušnje kot dušni pastir, ki že leta in leta živi zgolj sredi tujega življa.

Dan je bil prav gotovo za vse zelo koristen in prijeten. Zato smo se pa tudi vsi zadovoljni vrnili navečer domov.

Naši pevci so tudi "zleteli"

V nedeljo 18. januarja so se odpeljali na izlet tudi naši pevci. Spotoma so opravili še dobro delo v čast božjo. Peli so pri maši v Drummondu pri Lujanu,

SLOVENC I P O S V E T U

USA

Dr. Bogumila Vošnjaka, podpredsednika Narodnega odbora za Slovenijo, je imenoval senat ZDA za začasnega svetovaleca v begunskih zadevah. V tem svojstvu je septembra, oktobra in novembra lanskega obiskoval begunska taborišča po Italiji, Avstriji in v Trstu. Decembra meseca se je vrnil v Washington ter za ameriški senat pripravil poročilo o svojih vtisih v posameznih begunskih taboriščih. Za božične praznike je bil dr. Vošnjak na obisku pri svojih prijateljih v Clevelandu.

V mestu Racine, Wis, sta se poročila Jože Jezernik in Franciška Sušnik.

Slovenski oder je za nedeljo 1. februarja pripravil v Clevelandu uprizoritev Finžgarjeve Verige.

V Baragovem domu v Clevelandu so prejšnji mesec zaključili večmesečni gospodinjški tečaj, ki ga je vodila gđe. Alenka Hren. Ob zaključku so udeležence tečaja pripravile odlično kosilo, na katerega je prišlo lepo število rojakov.

KANADA

Kat. prosvetno društvo Baraga je uprizorilo 21. decembra v župnijski dvorani pri župniji Marije Pomagaj v Torontu Meškov misterij v 4. dejanjih Henrik, gobavi vitez. Igralci so se potrudili in tako pripomogli, da je uprizoritev povsem uspela, kar je zlasti služba režiserja Hinka Erčulja ter lepa, učinkovita scenerija akad. slikarja g. Božidarja Kramolca.

Župnik župnije Marije Pomagaj Rev. dr. Jakob Kolarič je moral decembra meseca na operacijo, ki je povsem uspela ter je g. župnik že doma.

V začetku decembra je bila v slovenski župni cerkvi luška tridnevna. Vodil jo je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki je ob tej priložnosti slovenskim otrokom podelil prvo sv. obhajilo ter zakrament sv. birme. Pri prvem obhajilu so bili Mirko Božič, Livio Bub-

Vsak teden ena

TIHO RIBNIK VSE ZRCALI...

Tiho ribnik vse zrcali,
cerkev, hišo in drevo,
zvezde zgoraj, spodaj zvezde,
dvojna zemlja in nebo.

Pojdi, draga, ki te ljubim,
ki me ljubiš, tja z menoj,
pot gre mimo mirne vode,
iz samote gre v pokoj.

Šla sta dva po drugi strani,
šla sta v sanjah ob valeh,
videl dvojno sem ljubezen,
dvojno srečo njiju dveh.

kjer so nato še počakali našega dušnega pastirja g. Horna, ki se je od redne slovenske otroške maše pripeljal za njimi z motorjem, zadaj pa naložil še prof. B. Bajuka, ki je vodil otroške mašne zbornice molitve in petje pri otroški maši. Na velikem kamionu so se nato vsi skupaj odpeljali tja pod visoke Ande proti Cacheuti do velike nove elektrarne, kjer vodi zaključna dela in stanuje s svojo družino ing. M. Bajuk. Na njegovem vrtu, v senci mladih topolov, smo se utaborili. Bil je že čas obeda in velik ogenj nas je že čakal. Zato je imel Jerovškov Francelj obilo posla okoli žerjavice in kozlička, ki je tako prijetno ščegetal v nosu in zbujal skomine, da smo kar nestrpno čakali, dokler ni bil pečen in smo posedli okoli dolge mize.

Neprisiljene zabave je bilo v veselo razpoloženi družini obilo. "Ta korajžni" so bili rihtarja; "ta dolgi" so skakali čez kozla; dekleta so imele opravka z žogo; tudi skupnih družabnih iger ni manjkalo. Mnogo zabave in smeja pa je povzročila tekma, ko so "ta samski" vlekli debelo vrv s "ta starimi oženjenimi", ki so bili v manjšini. No, pa so le zmagali — "ta stari", ker so vrv zavili okoli drevesa — imajo že življenjske izkušnje. Mladim se je pa nato vrv utrgala; eh, močni so, močni, le pripravljani niso bili na to... Kaj hočete!

Popoldne nam je pevovodja ravn. M. Bajuk postregel s krompirjem, ki ga je spekel na originalni način iz svojih otroških let. Nato pa nas je ing. M. Bajuk pospremil na kamionu do vhoda v podzemski rov. Šli smo vanj in smo na koncu dolgega hodnika, vsekanega v živo skalo, sredi gore videli, kod teče po ogromnem betonskem predoru voda, ki na drugi strani "dela elektriko".

Na povratku v Mendozo so vsi, ki smo jih srečavali in prehitovali, gotovo morali vedeti, kdo smo. Pričala jim je to na ves glas naša vesela pesem, ki je donela z bržečega kamiona. Bb.

SLOVENC I P O S V E T U

nič in Drago Malajnar. Pri birni pa: Livio Bubnič, Janez Pecsénye, Viktor Zakrajšek, Franciška, Kristina in Terezija Inašič ter Vijolica Tajnšek.

V Doctor's Hospital v Torontu je 7. decembra umrl 53 letni Jožef Pirc. Pogrebna maša je bila 10. decembra v cerkvi Marije Pomagaj, pokopali so ga pa na pokopališču Mont Hope. Rajni zapuščala ženo z dvema majhnima otrokoma.

FRANCIJA

Direktor slovenskih dušnih pastirjev v Franciji Rev. Ignacij Čretnik je poslal sedanjemu papežu Janezu XXIII ob njegovi izvolitvi pozdrave slovenskih izseljencev v Franciji. Kot odgovor je sedaj poslal papež vsem slovenskim izseljencem in beguncem v Franciji svoj blagoslov.

G. Anton Dejak, ki je v Argentini deloval v dušnem pastirstvu v San Fernando, je po prihodu v Francijo prevzel dušno pastirstvo med slovenskimi izseljenci na področju Aumetza, kjer je pred vojno deloval izseljenski duhovnik Anton Švelc pred njim pa Kastelic. Za rojake v Aumetzu bo imel vsako nedeljo in praznik v župni cerkvi ob pol osmih zjutraj slovensko mašo. Iz Aumetza bo obiskoval vsa slovenska izseljenska naselja v tem področju ter bo tudi v njih oskrboval dušno pastirsko službo. Rojaki so ga lepo sprejeli ter so škofu dr. Rožmanu hvaležni, da so po 19 letih zopet dobili slovenskega duhovnika.

Radio Sarrebruck je v nedeljo 25. januarja prenašal ob 10. uri dopoldne slovensko slovensko mašo iz župne cerkve v Freyningu. Pri maši je pel slovenski pevski zbor Slomšek pod vodstvom Emila Šinkovca dr. Kimovčeva 4 glasno mašo, slovenske pevce je pa z orglami spremljal organist iz župne cerkve August Rohr, ki je slovenski stvari zelo naklonjen. Mašo je imel slov. župnik iz Merlebacha Stanko Grims.

Rafko Vodeb: Človek sem

Založba Tabor, Buenos Aires 1958. Tiskano v Rimu.

Iz raznih revij in po zbirki Kam potujejo oblaki je znani pesnik Rafko Vodeb izdal novo knjižico pesmi z naslovom Človek sem. Tipografsko je knjižica prikupna. Preko platnic, ki so enake Beličičevi knjigi Dokler je dan, gre črno zelen kostanjev ovoj z zlatim naslovnim napisom. Tisk je skrben in lep, pesmi rastejo od spodaj navzgor, neenakomerno tiskani naslovi pa motijo, zlasti tam, kjer se srečavata po dve pesmi kot je to na prvih straneh, dočim te motnje pri ciklusih pesmi ni.

Pesnim se pozna, da so se spočele in rodile v tujini, zato najdemo v zbirki motive: Veter s Fudžijame, Z lagune, Sibilo iz Kume in tudi zadnji ciklus Človek sem, ima pečat tujega brega.

V zbirko nas vpelje lepa Jesenska pesem, bi nam nariše jesensko luč in mir, ko

...bova spet sama in lahka
ko veje v novemburu,
srce,

Žalostno pismo pravi,
da se vse v preteklost staplja,
da bo na koncu vse samo spomin.

V Plimi človek izgine v brezmejnosti neba in morja. Mnoge pesmi so le pesniški utrinki, ki pa ugajajo bodisi po globini (22) ali po izčrpnosti preprostosti (10).

Cikel Cest brezupna slast izzveni o tožno, n. pr.
in meni so ostale le stopinje
ko črne rane v mehkem belem produ

ali

jaz pa na sreč pestujem
limonov grenki cvet,
grenki cvet.

Prav tako konča tretja tega motiva:

Na cestnem robu sem,
obrana veja,
in vdano čakam,
da me bo tipaje našel
tvoj zeleni žarek,
luna, mrtvo sonce.

Z Lagune so izbrušeni verzi domotožne žalosti

tam je celina,
tam so domovi, ognjišča
in na mizi kruh —

ali osamljenosti

saj ni človeka,
da bi ljubil odblik prve zvezde
v mojih očeh

in vdanosti v usodo

zdaj bom razpel najzadnje jadro
rdeče jadro
srce.

Sibila iz Kume pesniku ne prerokuje bodočnosti, ker njemu

je stepski veter
v panonskih hrastih
tužil usodo

in zato

Kako se reče

Kje "dajo" tisti film?

Kadar se pogovarjamo o kinu, vedno pogosteje slišimo tako argentinsko slovenščino. Kar dobesedno prevajamo (Dónde dan esa película?) kakor tisti, ki so se jezika naučili iz knjig. Imamo več sovražnikov pristne slovenščine: španske besede, nemške spakederanke in druge tujke ter dobesedno prevajanje. Zadnji vpliv je najmočnejši pri naši mladini, ki včasih misli že po špansko. Borba je težka, saj moramo plavati proti toku. Vendar bomo imeli veliko uspeha, če se bomo resno potrudili. Večkrat se bahamo, da smo eden najkulturnejših narodov na svetu in včasih na druge gledamo celo zviška. Ali ne bi bilo bolje manj bahavosti in več pravega ponosa in narodne zavesti?

Kako se pravzaprav prevede "dan" v tem primeru? Predvaja. Predvajati film je torej pravi izraz. Lahko pa rečemo tudi vrteti ali kazati film. V gornjem stavku pa je še ena napaka, in sicer slovnica: napačni čas. Če bi bila beseda dati na mestu, bi morali reči "dajejo" — nedovršni sedanjik namesto dovršenega, ker se dejanje ponavlja ali trajna.

Poleg besed kinematograf, kinematografski (n. pr.: kinematografski aparat, kinematografska dvorana, kinematografsko gledališče — cine teatro) rabimo navadno krajše oblike: kino dvorana, kino predstava, kino program. Pišemo jih narazen, kot določa SP (Slovenski pravopis), druge pa skupaj: kinooperater, kinoprojektor, kinoaparat, kinostudio itd.

Kdo ve, kako pravijo v Sloveniji "dibujo animado"? Risani film ali risanka. Kaj pa "estreno"? Prva predstava, prva uprizoritev. Zelo se je udomacila francoska beseda premiera (ki jo SP dovoljuje), menda zato, ker je krajša, bolj praktična, morda pa tudi zato, ker se marsikomu zdi bolj "imenita". Za "platea" pa nimamo pravega domačega izraza. Spet smo si pomagali s francoščino: partêr (le parterre).

Mislím, da ne bo odveč, če naštejemo razne vrste filmov: črnbeli in barvni, nemi, zvočni, tridimenzionalni, celovečerni, kratki, dokumentarni, kulturni, znanstveni, poučni, izobraževalni, šolski, biografski, glasbeni, filmske komedije itd.

Za konec še nekaj izrazov: kinoteka (zbirka filmov za projiciranje), filmski trak, filmsko platno, filmska zvezda, snemati film.

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Ob zaključku dvanajst dnevnega obiska predsednika dr. Frondizija ZDA, so listi napravili bilanco njegovih uspešnih razgovorov z ameriškimi gospodarstveniki, finančniki ter industrialci za naložitev severnoameriškega kapitala v Argentini za obnovo in ustalitev argentinskega gospodarskega življenja ter za položitev temeljev za nemoteni bodoči gospodarski in industrijski razvoj te države.

Da so v Severni Ameriki pokazali popolno razumevanje za argentinske težnje, dokazujejo naslednja dejstva o bodoči naložbi severnoameriškega kapitala v Argentini:

1. Mednarodna banka za obnovo in razvoj bo financirala hidroelektrični načrt argentinske vlade, zlasti bo pomagala zgraditi ogromni elektrarni El Chocón in Salto Grande.

2. ZDA bo dala nove kredite za zaključitev del v veliki argentinski jeklarni San Nicolas za njen popolni obrat.

3. Edios Co iz New Jersey namerava vložiti v Argentini 300 milijonov dolarjev v mešana podjetja z argentinskim kapitalom.

4. 60 predstavnikov raznih severnoameriških industrijskih podjetij je na obisku pri dr. Frondiziju 23. jan. t. l. pokazalo zanimanje in željo, da nalože svoj kapital v Argentini.

5. Argentina je bila sprejeta v Mednarodno finančno korporacijo. Ta je odvisna od Svetovne banke ter daje kredite za industrijski razvoj.

6. 40 predstavnikov raznih industrijskih podjetij ponuja ustanovitev podružnic svojih industrijskih obratov v Argentini za izdelovanje raznih industrijskih delov za prodajo v inozemstvu.

7. Ford Motor Co namerava v Argentini zgraditi tovarno za izdelovanje traktorjev in tovornih avtomobilov. V začetku namerava vložiti 15 milijonov dolarjev. Pozneje bo Ford izdeloval v Argentini tudi osebne avtomobile.

8. International Packers bo povsem obnovil vse strojne naprave v argentinski mesni industriji.

9. Kaiser je napovedal, da bo vložil novih 2.500.000 dolarjev v nov obrat v Cordobi, ki bo začel delovati meseca aprila; 15 milijonov za zgraditev tovarne za aluminij in 8 milijonov za zgraditev tovarne za izdelovanje cementa. Objavil je tudi, da je v razgovorih z družbo CAPSA (Capitales Argentinos S.A.) za ustanovitev mešane industrijske druž-

be za zgraditev nove jeklarne. Razen tega se Kaiser zanima za zgraditev osnovnih industrij v Patagoniji.

10. General Motors Co bo preuredila svojo sedanjo tovarno v Argentini za montiranje avtomotorjev v tovarno za izdelovanje avtomobilov.

11. John Deere bo vložil sedaj v Argentino začetni kapital 15 milijonov dolarjev za zgraditev tovarne traktorjev v mestu Rosario.

12. Chrysler Motor Co bo v Argentini zgradila veliko tovarno za izdelovanje osebnih avtomobilov in tovornih avtomobilov.

13. International Harvester Co bo v Argentini izdelovala traktorje in poljedeljske stroje.

PO ŠPORTNEM SVETU

Na V. tekmovalju športnih jadrnic iz Buenos Airesa v Rio de Janeiro je zmagala argentinska jadrnica "Tango", ki ima 12 ton. V Rio pa je po času prva prišla ameriška jadrnica "Argyll".

Sovjetska reprezentanca ni nastopila v košarki proti Kitajski. Tako ima sedaj Brazil, ki je premagal ZDA, skoraj odprto pot do naslova svetovnega prvaka, v zadnji tekmi mora premagati Čile. To je precej verjetno, čeprav se tekmuje v Santiagu v Čilu.

V finalni tekmi med Crveno zvezdo in Veležem (4:0) za Titov pokal je zadnjikrat nastopil za Crveno zvezdo znani Rajko Mitič. Nogometna zveza mu je za njegovo dolgoletno nastopanje v državni reprezentanci podarila televizijski aparat. Mitič je izjavil, da se ne bo posvetil trenerskemu poslu, ampak bolj tehničnemu sodelovanju pri nogometu.

V Ljubljani na Rožniku so na "francoskih okopih" zgradili 700 m dolgo sanksko progo. Vse gozdne poti, ki so križale te okope, so tako speljali, da ne bodo motile sankočev pri spuščanju. Polet piše, da bo ta objekt služil predvsem šolam. Boji se pa, da bo pomanjkanje sank oviralo telesovzgojnega učitelja. Zavzema se tudi, da bi progo razsvetlili. Tako bi jo lahko uporabljali do 20 ali celo 22 ure.

Polet prinaša kratko zgodovino nogometa v Jugoslaviji. Prinašamo nekaj zanimivosti: Rojstno leto nogometa na ozemlju Jugoslavije je 1893. V Zagreb ga je prinesel Franjo Bučar, ki je študiral na gimnastičnem zavodu v Stockholmu. Pokazal je znanec v "Sokolu", kako se udarja žogo in že je nova igra dobila mnogo pristašev. V Beogradu so se zapodili za žogo študentje, ki so

študirali v Švici, pa so žogo prinele s seboj.

Začetki nogometa na Slovenskem so manj znani. Prvi klubi na slovenskem ozemlju pa so bili nemški ali italijanski. L. 1908 je bilo že nekaj Slovenskih klubov, ki niso bili točno organizirani in nekaj dijaških klubov. L. 1910. pa se je nekaj klubov združilo in osnovalo res prvi organiziran klub Hermes. Še istega leta so dobili igrišče. Prva tekma, ki jo je igral Hermes, je bila s tržaskim študentom 7. maja 1911. z rezultatom 2:2. Ilirijo, ki je poleg Primorja bila eden vodilnih klubov v Sloveniji, pa so ustanovili l. 1911.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Društvo Slovencev v Buenos Airesu ponovno objavlja razpis za leto 1959 leposlovne spominke nagrade v spomin padlih protikomunističnih žrtev, v skupnem znesku 5.000.— argentinskih pesov za oderska dela (drama, spevoigra, ali podobno), ki naj bo primerno za izvajanje na letni spominski proslavi. Izvedba dela mora trajati vsaj eno uro.

Nagradi sta dve in sicer 3.000.— in 2.000.— argentinskih pesov.

Poslana dela morajo biti izvorna, ki še niso bila objavljena ali izvajana.

Rokopisi v dveh izvodih, pisanih na stroj, morajo biti do 1. 4. 1959 poslani na naslov: Društvo Slovencev, Ramon L. Falcon 4158, Buenos Aires, Argentina. Rokopisi morajo biti opremljeni s šifro. Pravo ime je treba poslati v rokopisu priloženi kuverti, ki nosi isto oznako, kot rokopi. Kuverte se odpro na dan razglasitve nagrad t. j. na dan spominke proslave. Objavljena bodo samo imena nagradjenih avtorjev. Ostali rokopi ostanejo na uporabo piscem. Uprava Društva pa lahko v dogovoru z avtorjem uprizoni tudi nenagrajeno delo.

Razsodišče sestavljajo gg. Ruda Jurčec, dr. Jože Krivec, dr. Branko Rozman, Marijan Willemart in kulturni referent društva. Glasovanje razsodišča je tajno.

Nagrade so izplačljive v Bs. Airesu. Uprava Društva Slovencev ima pravico proglasiti kakšno nagrado za nedoseženo, če razsodišče smatra, da predložena dela ne ustrezajo potrebnemu merilu kakovosti. Prav tako si pridržuje pravico združiti obe nagradi in ju razdeliti.

Društvo Slovencev

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 5824
Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 571282

OBVESTILA

Izšla je pesniška zbirka K. VI. Truhlarja NOVA ZEMLJA. Opozarjamo naročnike, da je zbirka izšla kot izredno izdanje Slovenske kulturne akcije in da si jo morejo omisliti samo z nakupom v pisarni SKA na Alvarado 350, Ramos Mejía ali v pisarni na Ramon Falcon 4158. Cena izvodu (v Argentini) 30.— pesov.

Občni zbor Slovenske fantovske zveze bo 1. nedeljo v marcu po mladinski maši. Odbor

Pustna prireditev. Na pustno nedeljo ob 18. uri se bomo Lanuščani spet zbrali v našem DOMU na prijetno družabno prireditev. Vljudno vabimo tudi prijatelje in znance od drugod. Na sporedu je domača zabava, krofi, izvrstna pijača in jedila ter petje. Vsi vljudno vabljeni.

Vse starše iz San Justa, Tablade, Ramos Mejía in okolice, ki se zanimajo za vpis mladine od 10 do 14 leta v skavtsko organizacijo, vabimo na sestanek dne 14. februarja t. l. ob 18. uri v prostorih Našega doma, Hipolito Irigoyen 2756, San Justo. Na sporedu je razgovor, skioptične slike s pregledom skavtskega življenja v Argentini in v domovini. Vabljeni tudi mladina!

Naš dom v San Justo

Izlet Družabne pravde bo v nedeljo 22. februarja na otok Hiawatha v Tigrar. Zbiranje ob 10. v pristanišču v Tigrar. Če bo dovolj izletnikov, bomo imeli svojo motoriko. Poskrbeli bomo tudi za sv. maše na otoku. Že danes vabimo na izlet vse rojake.

Družabna pravda

NAŠ DOM IZ SAN JUSTA

vabi na

PUSTNO ZABAVO**v nedeljo 8. februarja 1959 ob 19. uri**

Na razpolago domači krofi, jedila in mrzla pijača.

Nove plošče, harmonika.

Prireditev ob vsakem vremenu.

HIPOLITO IRIGOYEN 2576

SAN JUSTO

DAYDAM S.R.L.

sporoča rojakom, vlagateljem in prijateljem, da sta po pogodbi, podpisani 30. januarja t. l., od omenjenega dne dalje edina družabnika našega podjetja gđc. Milena Jerebič in g. Stanko Jerebič.

Ob tej priliki, ki nakazuje novo etapo našega dela, se zahvaljujemo vsem našim sodelavcem, vlagateljem in javnemu mnenju za razumevanje in blagohotnost v prepričanju, da bomo tudi za naprej v vsaj takšni ali večji meri deležni zaupanja naših rojakov.

Stanko Jerebič
poslovodja

Društvo Slovencev v Argentini

VAS VABI NA

PUSTNO ZABAVO**ki bo v nedeljo, dne 8. februarja 1959****SPORED: PLES, MAŠKARADA IN ZAKURILI BOMO PUSTA.**

Za pristno vino in dobre jestvine je poskrbljeno.

Začetek ob 3. uri.

V slučaju dežja, bo veselica na pustni ponedeljek dne 9. t. m. Društvo pričakuje Vašo udeležbo, posebno še, ker je ves dobiček namenjen pomoči potrebnim.

NASVIDENJE!

JOŽA VOMBERGAR

3

Zakleta Vernica

"Marsikateri bolnik jo bo sedaj pogrešal", je hotela speljati šlosarica razgovor na drug predmet. "Ne le, da je bolnikom stregla, tudi ozdravila je marsikoga. Posebno moč je imela v sebi. Res, res! Mene, postavim, je že ozdravila. Hudo vročino sem imela — glava in križ sta me bolela in še premakniti se nisem mogla. Pa je prišla Alenka k meni in mi položila roko na čelo, da bi videla, če imam kaj vročine. Takoj me je bolečina popustila; zvečer sem mirno zaspala — zjutraj pa sem že lahko vstala in nisem čutila nobene bolečine več."

Možje okrog mize so se lahko nasmehnil in se neverjetno spogledali. Fantje za vrati pa so se skoraj na glas zasmeli.

"No ja... čudežev ni delala — tega mi ne boš pravila, Franca!" se je že kar ujezila Grošeljka, ki se ji je zdela šlosarica trditve močno pretirana in škodljiva Alenkinemu ugledu. "Ne privedaj ji neka, česar si še sama ni nikoli umisljala! Žalostna bi bila, če bi te zdaj slišala! Če je že koga ozdravila, ga je tista čudežna voda, ki jo je prinesla iz Lurda — pa njena molitev. To pa je vse nekaj drugega!..."

Šlosarica je zmignila z rameni in se presedla bliže k mrtvaškemu odru pa začela peti tisto staro pesem, ki jo je Alenka pela pri mrljih, hvaleč dobre

lastnosti pokojnega. A rezki šlosaričin glas, ki je bil naravnost zoprn v primeri z mehkim Alenkinim glasom, ni našel odmeva pri bedenjih. Le nekaj žensk ji je nekam prisljano odpevalo. Šlosarici pa je kmalu zmanjkalo besedila in je v zadregi utihnila. Zato pa je poprijet stari "Marijin pevec", Grošeljnov Marko, s starodavno ljudsko pesmijo:

Marija je kranclj spletala,
ga je deklamiral ženkala.
Markov mehko zveneč tenor je kljub že precejšnji starosti pevca izdajal dobro šolo v cerkvenem zboru pod večjim vodstvom povodnje Vavka. Za njim so pritegnili vsi, moški in ženske; celo stari Gostàč je pritisnil s svojim globokim basom, da se je še petje zazdelo, kot da okenska stekla pozvanjajo med izsušenimi okvirji. Za to pesmijo so se vrstile potem še druge, same Marijine pesmi, na priliko, legenda o Mariji in ubogi deklici, ki jo Mati božja sreča na pšeničnem polju. Deklica ji podari šopek nabranih poljskih rož, Marija pa utrga pšenični klas, ga zmane v svoji sveti roki, iz izluščenih zrnov pa zraste bela hostija, bolj blesteča nego sonce...

Pesem, ki jo je tolikrat pela Alenka:

Na zelenem ravnom polju
všeničica zlata zori...

Otroci, ki smo sedeli na klopi ob peči, smo s spoštljivim strahom pogle-

dovali v blede Alenkin obraz in po rahlem, blaženem nasmehu njenih sivih ustnic in velih lic domnevali, da Alenka prisluškuje petju bedenjev. Zdelo se nam je, da ni mrtva, temveč le rahlo spi...

Nehote so nam uhajale misli v pretekla dni in leta, ko smo tolikokrat v njeni bajti čepeli na nizkih klopih in stolcih krog nje in verno poslušali čudovite storje in legende, ki nam jih je pripovedovala, pletoč slamnate kite. In kakor so rasle te kite med njenimi gibkimi prsti, tako so se spletale iz njenih besed prečudne zgodbe iz davnih dni, da smo popolnoma pozabili na vse in z duhovnimi očmi gledali pred seboj junaške in bajne osebe in dogodke, o katerih je pripovedovala.

Pesem, ki je polnila po rožah in roženkravtu dehtečo izbo, nam je razgibala domišljijo, obujala spomine, in nenadoma nismo več gledali pred seboj mrtvaškega odra z mrtvo Alenko med razkošjem rož in gorečih sveč, niti nismo slišali počitih bedenjev, temveč je zažival pred nami vse lepši in prijetnejši prizor iz neke jesenske noči...

Bilo je toplega jesenskega večera — že čez polnoč je bilo — ko smo po spravljemem Pogačarjevem nasadu¹⁾ večerjali okrog prav tele javorjeve mize, k'er zdaj sede možje, in pridno zajemali iz velike glinaste skledke najbolj slastno otroško jed — z ocvrtimi jajci posuto mlečno kašo. Otroci z "mrho" vred

smo večerjali v hiši²⁾, porasli pa v veži. Kakor po vseh nasadih, je tudi zdaj Alenka večerjala z nami. Vselej nam je povedala kako novo storijo in zato smo jo tudi nocej prosili, naj nam kaj lepega pove.

Alenka je tiho prikimala, še nekajkrat zajela, potem pa počasi odložila leseno žlico in se sanjavo zazrla nekam v temni kot hiše. Venec vedečinih³⁾ otroških oči se je v napetem pričakovanju sklenil ob modrih Alenkinih očeh. Ostre gube na njenem čelu so se dvignile in se ji še ostreje zarisale vanj. Videti je bilo, da išče po svojem spominu kaj novega, česar nam doslej še ni nikoli pripovedovala.

Pa ni bilo treba predolgo čakati. V očeh se ji je nenadoma utrnul droben plamenček in kakor električna iskra v hipu preletel ves žarki venec otroških oči. V drobnih kotih njenih ustnic je zaigral lahen nasmeh in se ji razlil po blelih licih.

V hiši je postalo tako tiho, da je mla dekla, ki nam je stregla, začudeno odprla vrata in pogledala, kaj se je nekje zgodilo, da smo kar na lepem utihnili. Komaj da smo jo opazili, ker je vso našo pozornost Alenka pritegnila nase. Pri držali smo žlice in napeto pričakovali njene besede.

1) Násad: Ko požanjejo proso, ga v debelih snopih zvozi v na skedenj in postavijo snope tesno druga k drugemu, z latjem navzgor. Temu pravijo násad.

Po njem vodijo v krogu par volov (ali enega), da z nogami omanejo latje. To ponove še enkrat, in ko v drugič v nekakem zavrtku postavljajo násad, pod prve najvišje snope položijo culo sadja. Ko proso omanejo, ostane ta skupina snopov najvišja (podobna malemu gričku) in temu pravi o "baba". Zvečer pridejo sosed e z otroki, da násad otresejo. Otroci razvezujejo snopje in vlačijo prosenico v kot, kjer jo najmočnejši izmed otrok — "mrha" — jemlje s kupa in jo mriši na vile prvemu otresalcu. Ta jo enkrat, dvakrat z vilami vrže kvišku in nato na vile sosedn'emu otresalcu, ki jo na enak način stresa in podaja dalje. Ostresalec je polna vrsta do vrat. Zadnji vrata streseno prosenico na kup pred vrata. Tu jo drugi sproti nakladajo na voz in odvažajo h kozolecu, kjer jo skladalec zlagajo v kozolec. Delo gre pe nekakem tekočem traku in je násad v enem večeru — tja do polnoči — otrešen in pospravljen. Nato gospodinja povabi vse delavce k večerji — že med násadom prinese malico na skedenj — kruh, žganje in sadje. Ko otroci pri razvezovanju snopov pridejo do "babe", jo urno razveležejo, da poiščejo pod njo pripravljeno sadje zanje. To je za otroke izredno vesel dogodek. — Odrasli večerjajo posebej in posebej, otroci. Pri tej večerji hoče vsaka gospodinja pokazati vso svojo kuharsko umetnost. Najmanj deset jedi roma na vsako mizo in kot zadnja je navadno z maslom in ocvrtimi jajci zabelejena mlečna nekoliko popečena kaša, ali medeni štrukli (navadno pa pripravijo oboje). Pri tej dolgi in obilni večerji si pripovedujejo kake vesele ali strašljive zgodbe — zato vedno povabijo nanjo kakega znanega pripovedovalca.

2.) Hiša: pomeni tu družinsko izbo.
3.) Vedčen: radoveden; véden: kdor mnogo ve.